

כל הרשימות האחרות מתחייבות היום להיות מחר שונות לגמרי מכפי שהיו אתמול. אבל אנחנו מבטיחים להיות מחר בדיוק כפי שהיינו אתמול. אמר אורי אבנרי בוועידת-היסוד של "רשימת העולם הזה" — כוח חדש".
הוא הסביר כי הרשימה לא תחבר מצע ערב-בחירות. כמינהג המפלגות, כדי לסבר את אוזן הבוחר, אלא רק עשרה עקרונות, שהם תמצית כל אשר נאמר ונכתב מעל עמודי "העולם הזה".

במשך-עשרה השנים האחרונות, רצופות הסערות והמאבקים. בעמודים אלה חוזר ומפרסם "העולם הזה" קטעים אחדים שנלקחו ממאות מאמריו של אורי אבנרי, שהתפרסמו במדור זה בשנים עברו. הן מראות כי במלחמת-בחירות זו לא אמרה "רשימת העולם הזה" — כוח חדש" אלא את הדברים, שנכתבו מעל עמודי העתון שנים רבות לפני כן — זמן רב לפני שמישהו חשב על הקמת הרשימה.

העולם הזה

מלחמה ושלו

בשבוע בו נולדה המערכת הנוכחית של העולם הזה, באפריל 1950, פרסם אורי אבנרי את ספרו הצד השני של המטבע. בחלק השני של הספר, תחת הכותרת "אל הרוני הסיבוב השני", פרסם אבנרי את האנימאמין שלו — שהפך מן הרגע ה"ראשון" קו מנחה למערכת החדשה. בין השאר נאמר בו:

אל הרוגי הסיבוב השני

מלחמת השחרור העברית לא נסתיימה. היא הקימה את מדינת-ישראל, אולם מדינה זו, בצורתה הנוכחית, אינה אלא תחנה בדרך. התחנה היא סימני-דרך — לא מטרה. השולטים בה יכולים למסור את הנהלתה לבעלים זרים. הם יכולים, תוך עיוורון או שיכרון, לכונן את ה"פסים" כך שהרכבת תיכנס לכבוי הסתום של הסיבוב השני ותתגלגל לתהום.

אל תחנה זו כולה, אם ישלטו בה אומץ-לב ותבונה, להכין את הרכבת להמשך הנסיעה בכיוון הנכון — אל ה"תחנה הבאה של קימה אנושית".

אני מאמין כי התחנה הבאה הזאת בדרך עמנו היא — ברית בין העמים השמיים. לפיתוח משותף של המרחב הפורה, העשיר בנהרות ובאוצרות-הטבע, לטובת כל ה"יוש" בים בו; לשיחרור המרחב כולו מן הצבאות הגלויים והחשאיים של המעצמות הזרות; להגנה משותפת על המרחב כולו בפני התערבות צבאית זרה ושמירת נייטרליות; כאשר תפרוץ מלחמת-העולם הבתלתי-נמנעת; להפרייה הדדית של התרבות העברית והערבית; ליצירת גשר משותף אל עמי אסיה המתעוררת.

גמלה לי כי זהו תפקיד ההולם את רוח תקופתנו ואת רוח דרנו. הוא ישבור את חומות הגיטו, הקריויות כיום וגבולות "ישראל", יפתח בפני כולנו אופקים חדשים של "יצירה, ויעמיד לפנינו תפקידים שלמענם כדאי לחיות, חיים של טעם ושל תוכן.

אנני סוחר ברפואת-פאסט, ואינני מאמין בפתרונות קלים. זהו תפקיד לדרו שלם. הוא יצריך תבונה, עוורון וסבלנות. הוא מצריך דבקות באידיאל שאינו נובע מן היצרנים הפרימיטיביים של דם ומלחמה.

דרך זאת אינה קלה. יתכן כי הדרך אל קברות נגבה, לפרוץ וגושי-עציון חדשים תהיה קלה יותר.

יחד עם נאבקו למען שלום ישראלי ערבי, הציע העולם הזה להקים מיניסטריון מיוחד שיפעל למען השלום, טבע לראשונה מושג חדש: מסכ"ל לבן. כתב העולם הזה ביום 24.10.56, תחת הכותרת:

מסכ"ל לבן

ע"ל כן, אין כל טעם לפתוח בניתוח תוכניות מסוימות להשגת השלום, לפני שתהיה ברורה לחלוטין אמת אחת ויסודית: השלום אינו נופל מן השמיים. את השלום יש לכבוש, כשם שכובשים יעד בקרב — תוך אימוץ השריר האחרון בגוף הלאומי, תוך ניצול הטיפה האחרונה של כוח המחשבה והאמצאה, תוך שימוש בפרוטזה האחי רונה של אוצר המדינה.

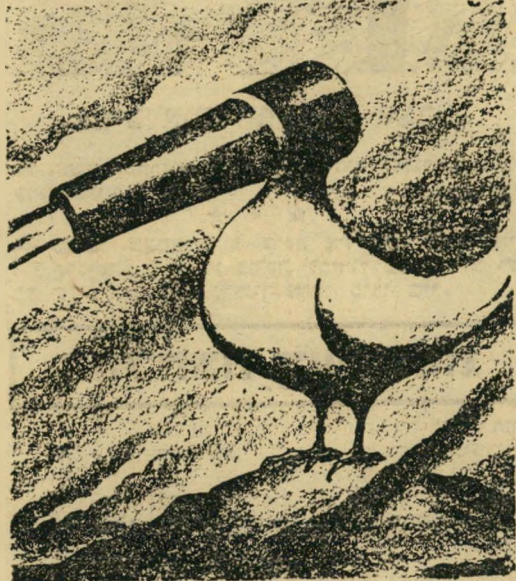
יש לערוך שלום כשם שעורכים מלחמה — בעזרת מיבצעים יוזמים, תוך תיכנון ארוך-

טווח ובחירת צירי-התקדמות עיקרי.

כשם שישנו מטה המנצח על מיבצעי המלחמה, כך דרוש מטה שיוצא על מיבצעי השלום. בצד מסכ"ל החאקי חייב לקום מסכ"ל לבן, לא פחות מיכשר, לא פחות חדור החלטה, מוכן כמוהו לספוג מהלומות ולשאת בתכונות, מבלי לאבד את הסבלנות העילאית הדרושה לנצחון.

השלום זקוק לצבא משלו — למנגנון גדול ומקצועי האוסף ידיעות, מגבש תוכניות, מכין מכשירים, מנסח פקודות-מיבצע ומגייס את הכיחות לביצוען.

זהו התנאי המוקדם, בלעדיו כל תוכנית של שלום אינה אלא אוטופיה מגוחכת, חלום מויק ומסוכן. לפני

שמישהו יגש ברצינות לניתוח תוכניות, חייב הוא להשיב על שאלה זו: מי יבצע? אחרת יומה למצביא מוסרתי, המזויז על גבי המפה גיוסות שאינם קיימים.

מדינת ישראל זקוקה לשלום יותר מאשר לכל דבר אחר בעולם. מיטב מדינאיה חזרו על כך פעמים בלתי-ספורות. היא רוצה בשלום. היא מעוניינת בשלום. בהיעדר שלום עם שכנותיה, צפויה סכנה לעצם קיומה. כמעט איש אינו חולק על כך.

לכן כל כך מוזעזע המשפט הבא:

אין אדם בישראל האחראי להשגת השלום. בכל רחבי המדינה הזאת, על אלפי משרדיה, אין אף משרד אחד שתפקידו העיקרי הוא לטפל ביחסים בין ישראל ועמי ערב. זה כדברים. זה אינו מתקבל על הדעת. אבל זה נכון.

יש בארץ מחלקה מסועפת למלחמה בעכברי השדה. יש בה מאות אנשים השוכרים את ראשם על עניני הכיבוש. אינם אין בה אף מנגנון אחד שתפקידו לתכנן או לנהל מיבצעים לקידום השלום.

יש בה שר מיוחד לעניני הדואר ושר מיוחד לעניני הסעד, שר מיוחד לעניני התחבורה ושר לעניני הבריאות. אבל אין בה אף שר אחד שתפקידו להקדיש את כל מרצו לבעיה האחת והיחידה שתקבע את עתיד המדינה

הזאת לדרווח: גיבוש אחיזה למדינה במרחב קדמת אסיה.

לפי שישראל יכולה אף לחלום על נסיון רציני להשגת השלום, בכל כיוון שהוא, עליה להכין את המכשירים, שבלעדיהם לא יתכן שום נסיון בשום כיוון.

עליה למנות שר מיוחד. שר לעניני ערב, שתפקידו האחד והיחיד יהיה לטפל ביחסים בין ישראל לבין ארצות-ערב. מטבע הדברים יהיה הוא השר השני בחשיבותו כממשה, אחרי שריהב-כחון.

עליה להעמיד את השר הזה בראש משרד לעניני ערב, שאליה יש לגייס לא רק את כל המומחים המוכשרים לעניני הערביים, שישנם בישראל בשפע, אלא גם כוחות דינאמיים, חסרי-שיגרה, בעלי מעוף ותנופה, המסוגלים לנהל מיבצעים של תעמולה, ארגון ומלחמה פסיכולוגית. יש להעמיד לרשות מסכ"ל-שלום זה תקציב של מל ונים — תקציב שיעלה על תקציבים של משרדי-הממשלה השונים במעלה.

רק כשישנו תוחם יש טעם לספק לו תחמושת. כשישנו גדוד, יש טעם להציב לו יעד. כשימיה קיים מנגנון לכיבוש השלום, היה טעם בתוכניות למיבצעים המסויימים, שאותם ננסה לנתח בכתבות הבאות של סידרה זו.

הרומאים אמרו: Si vis pacem, para bellum. רצונך בשלום, היכון למלחמה. אולם לא פחות נכון לומר: Si vis pacem — para pacem. רצונך בשלום היכון לשלום.

כבר בתקופת-השיא של ההתלהבות הלאומית, ידע העולם הזה לקבוע כי מיבצע סיני היווה כישלון פוליטי, עמדה שאליה הצטרפו כעבור שנים פרשנים, אישיוציבור ומפלגות. כתב העולם הזה ביום 14.11.56, שבועיים לאחר פתיחת המיבצע, חתת הכו"ת:

הלוך וחזור

הסיפור המוזר ביותר של מיבצע סיני הוא סיפורו של הטאנק המצרי, מתוצרת סובייטית, שטעה בלילה במדבר. בראותו שיירת-שריון ישראלית שנעה בכביש לעבר מצרים, היו אנשי הטאנק בטוחים שזו שיירת מצרית, והצטרפו אליה. רק כעבור כמה שעות גילו הטאנקים הישראליים כי טאנק אויב נמצא בקרבם וירו בו.

המדיניות הישראלית מזכירה במקצת טאנק אומלל זה. היא נכנסה בטעות לשיירה, שהאויב מרסיב שלה מנוגדים נוגד מוחלט האינטרסים של ישראל.

לכריטיים ולצרפתים אין מה להפסיד. עמדותיהם במרחב אבודות ממילא. הם מבקשים להציל את אשר ניתן להציל, לדחוק את הקץ. אולם אם יסולקו מעיראק ומאלג'יריה, לא יבוא הקץ על בריטניה וצרפת. הם ימשיכו להתקיים. יש להן ממה להיסוג.

לישראל אין ממה להיסוג. עמדתה הראשונה היא גם עמדתה האחרונה. היא לא תוכל לנישוא את נזף המרחב, ולעבור לגדות הסייפה או הטמזה. היא תצטרך לחיות כאן, בין הפרת והאיור, בשכנות עם עמי ערב. היא תצטרך, כמוקדם או כמאוחר, לפתור את בעיות יחסיה עם עמי ערב בצורה שתאפשר חייה משותפים.

זהו ההכרע העקרוני, התהומי, בין ישראל לבין שתי (המשך בעמוד 8)